

Poruchy chování fretek

Původ

Fretky byly domestikovány před 2000-3000 lety. Jako místo první domestikace se označuje severozápadní Afrika a Iberie, jiní autoři uvádí Evropu. Byly používány k lovu králíků.

Smysly a komunikace

Zrak

Zrak fretek je velmi podobný zraku koček. Vidí červenou a nevidí modrou, žlutou a zelenou barvu. Důležitější je pro ně intenzita světla než barvy. Je to typické zvíře s krepuskulární aktivitou a jejich spoléhání se na čich a sluch z nich činí noční šelmu.

Sluch

Sluch je také velmi podobný jako u koček. Do 32 dní po narození nejsou schopny reagovat na hlasité zvuky. Nejlépe slyší zvuky v rozsahu 4-15 kHz. Jsou schopné rychle lokalizovat a reagovat na zvuky jako třeba zašustění trávy.

Čich

Zatímco sluch a zrak je důležitý, role čichu je při páření a lovu přeceňována. Jako u jiných savců čich slouží k rozpoznání pohlaví a stádia pohlavního cyklu. Ke komunikaci a sociálnímu chování slouží sekrety análních váčků, proctodeálních žláz, prepuciálních žláz a sebaceózních žláz po celém těle. Otíráním o předměty zanechávají pach informující o jedinci, jeho pohlaví, stádiu pohlavního cyklu, teritoriu a uložení potravy. Samci značkují častěji než samice. Fretky mají také vomeronasální orgán, ale oproti jiným savcům je rudimentální a morfologicky odlišný. Někteří autoři považují olfaktorický systém za důležitý pro ustanovení potravních preferencí, ke kterému dochází mezi 2-4 měsícem života.

Vokalizace

Fretky vyluzují řadu zvuků, nejčastěji popisovaných jako kvokání. V případě strachu je to vysoký pištivý zvuk. Samice nohou vyluzovat fňukavý zvuk pro mláďata – k následování. Samice mohou vřískat i při kopulaci. Pištivé, vřískavé zvuky vyluzuje fretka v případě defenzivního chování.

Pohyb

Pohybuje se jako typický čtvernožec, může se plazit, chodit, běhat. Při běhu se zád' typicky vyklenuje do oblouku. Mohou se otáčet, skákat, chodit pozpátku, skákat z výšky, šplhat, plazit se po břichu (belly crawling). Popisuje se fretčí tanec s otevřenou tlamou. Hrají si nejvíce mezi 6. a 14. týdnem. Hra je aktivní, jedna fretka obvykle zaujímá obranu a druhá útočnou pozici. Koušou se hlavně do oblasti krku. Po 18 týdnu věku se hravé chování výrazně omezuje.

Sociální chování

Péče o tělo

Fretky pečují o sebe a druhé pomocí lízání. Pro majitele je péče o srst snadná. Koupání se nedoporučuje častěji než jednou za měsíc, protože zesiluje přirozený pach.

Agrese

Agrese může být problémem hlavně při chovu více dospělých frettek. Seznamování má větší efekt než rodinné vztahy. Slouží k ustanovení hierarchie. Pokud se vezme ze skupiny fretka na více než 2 dny, může být vnímána po návratu jako cizinec. Je lépe, aby fretky spolu vyrůstaly. S věkem se agresivita zvyšuje. Není rozdíl, zda jsou zvířata kastrována. Pro seznámení se doporučuje chovat fretky 2 týdny v klecích vedle sebe. Pravou agresi je třeba odlišit od hry. V případě agrese se vyskytují tyto čtyři věci, které chybí u hry – nepřetržité kousání krku, boční útok, defenzivní hrozby a vřískot. Kastrace samců, jak chirurgická, tak chemická, snižuje agresi spojenou s pohlavním chováním.

Reprodukce

Fretky dospívají kolem 8. – 12. měsíce věku. Chovná sezóna je obvykle od března do srpna, gravidita je zhruba 42 dní, většinou mají 1 – 2 vrhy za rok. Průměrný počet mláďat je 8 (1 – 18). Doporučuje se 2 týdny před porodem samici oddělit. Porod trvá 2 – 3 hod. Oči a uši se otevírají 4. – 5. týden. Odstav začíná ve 3. týdnu, 4. – 5. týden začínají přijímat pevnou stravu, odstav je kompletně ukončen 5. – 6. týden.

Potravní chování

Fretky jsou masožravci. Svoji aktivitu přizpůsobují aktivitě svojí kořisti. Konzumují 9 – 10 malých porcí potravy denně. Potrava by měla mít vysoký obsah proteinů a tuků. Rády si potravu schovávají – problém s kažením a případné zdravotní potíže.

Pro naučení fretek přiběhnout se doporučuje spojit nějaký zvuk – např. zaštěrchání potravou v pixle nebo zapískání oblíbenou hračkou a zároveň podat odměnu. Fretka si spojí zvuk s odměnou, a pokud ho uslyší – přiběhne.

Nácvik na záchodek

Naučit fretku na záchodek je snadné. Důležitá je konzistence steliva. Fretky preferují umístění toalety do rohu. Je dobré pro začátek umístit záchodek do každého rohu a vyčkat, který si zvíře vybere a ostatní pak odstranit. Je vhodné použít malý záchodek, jinak v něm mohou fretky hrabat. Fretky své exkrementy nezahrabávají jako kočky. Fretky vylučují často, vzhledem k poměrně rychlému průchodu potravy zažívacím traktem. Většinou je to po probuzení, po jídle a asi 2 – 3x přes den. Dobré pro nácvik je po probuzení zvíře přenést do záchodku, který chceme, aby používalo. Pokud používá záchodek spolehlivě, můžeme ho během několika dní postupně přesunout na místo, které nám vyhovuje. Pokud majitel chce fretku naučit hned na určitý záchodek, je třeba vždy ji tam odnést, když zaujme pozici na vylučování. Mladé fretky mají tendenci si v záchodku hrát a hrabat, ale většinou přestanou, když pochopí, k čemu slouží. Jako prevenci před překocněním záchodku, když si s ním fretky hrají je připoutat ho v kleci. Namáčet zvířeti čumák do výkalů není přínosné, naopak může vést k pokousání.

Poruchy chování fretek

Kousání a chňapání

Pro řešení tohoto problému je důležité zjistit, co toto nežádoucí chování vyvolává. Každý případ je nutné řešit individuálně. Potrestání ve formě plácnutí, zatřesení není většinou účinné, spíše může podpořit strach z lidí nebo z ruky a kousání ještě podpořit. Fretky se snaží většinou získat pozornost nebo začít hru tím, že se připlíží a kousnou. To co je přijatelné pro fretky, může být bolestivé pro člověka. Většinou se jedná o ruce a kotníky. Fretky mohou kousat v situacích, kdy jim majitel bere hračku, pamlskek nebo je vyruší a tak chtějí, aby jim bylo umožněno pokračovat v činnosti, kterou dělaly. Důležité je, aby reakce na toto chování byla

okamžitá, jinak fretka nebude tomuto jednání rozumět a bude se posilovat strach z vykonavatele. Lepších výsledků než potrestáním se dosahuje posilováním pozitivního chování.

Destruktivní chování

Hrabání patří mezi fyziologické chování. Fretky rády hrabou na okrajích a hranách. To může rychle vést k poškození těchto věcí. Je třeba zvážit, zda např. koberce v místnostech, kde má fretka výběh nenahradit dlaždicemi, linoleem nebo dřevěnou podlahou. Je možné koberce zatížit těžkými kusy nábytku. Zeminu a rostliny je potřeba odstranit z dosahu. Někdy může pomoci zakrytí těchto míst fólií. Doporučuje se fretkám předložit jako prevenci dostatek hraček nebo věcí na kousání. Nejvhodnější jsou předměty z tvrdé gumy. Je třeba dát pozor, aby se neoddělovali malé části, protože při sežrání by mohly působit obstrukci v trávícím aparátu. Preventivně lze na místa, která chceme ochránit před kousáním potřít pálivou omáčkou nebo něčím hořkým, kyselým jablkem.